

Com escoltar un audiovisual: la música als diferents gèneres audiovisuals

Salvador Oriola Requena

Josep Gustems (coord.), Antoni Mercader, Caterina Calderón, Antonio Alcázar, M. Amparo Porta, Josep Maria Pujol, Joan Marimón, Jaume Radigales, Jaume Duran, M. Melania Gómez, Francesc Llinares i Diego Calderón. *Música y audición en los géneros audiovisuales*. Barcelona, Universitat de Barcelona, 2014, 177 pàgines.

Quan anem al cinema, quan seiem al sofà davant del televisor, o quan anem a un teatre d'òpera, els verbs que fem servir per parlar d'aquestes accions són *veure* o *mirar*; anem a veure una pel·lícula, anem a mirar la tele o anem a veure una òpera. És a dir, que quan en parlem, hi fem referència deixant de banda l'escolta, que també hi és present. Aquest ús del llenguatge col·loquial per referir-se als fenòmens audiovisuals és un clar exemple de com en l'actualitat el missatge visual predomina sobre l'auditiu. Aquest fenomen, fins i tot, té nom propi: és el que el Dr. Radigales anomena *videosfera*. Fa unes dècades, el compositor M. Chion emprà el concepte *audiovisió* per referir-se a la percepció que s'activa en qualsevol audiovisual, en el qual la imatge que veiem és el nucli de la nostra atenció i el so aporta en tot moment informacions, efectes i significats que modifiquen la imatge mental que en representem. Aquesta definició és clau per apreciar clarament que la música i els sons en els audiovisuals tenen més poder del que aparentment sembla; i és en això on hi ha la importància del llibre que tenim entre mans, el qual aportarà al lector elements i recursos sobre com escoltar i analitzar els diferents gèneres audiovisuals de forma holística, és a dir, percebent la imatge juntament amb el so.

¿Quantes persones del nostre voltant coneixem que tenen ordinador o televisor a casa? Tots som consumidors diaris de diferents tipus d'audiovisuals: pel·lícules, sèries, anuncis, videojocs...; és per això que aquest llibre no només està adreçat a estudiants i professionals de la comunicació audiovisual, sinó que pot ser útil per a qualsevol persona preocupada per conèixer allò que veu i escolta diàriament o per a persones que necessiten recursos sonors per crear o millorar els seus propis audiovisuals –PowerPoint, muntatges fotogràfics, reportatges videogràfics, etc. A més, les persones interessades que vulguin anar més enllà poden fer servir la bibliografia i les fonts documentals utilitzades i citades, ja que són una recopilació excel·lent per aprofundir en cadascun dels temes que es tracten.

El Dr. Josep Gustems ha estat l'encarregat de reunir i coordinar una dotzena de professors especialistes, d'universitats i centres de tot Catalunya i l'Estat espanyol, relacionats amb el món dels audiovisuals i els seus gèneres, per elaborar aquest llibre, que ofereix una visió multidisciplinària sobre el fenomen sonor i l'anàlisi que se'n fa, amb exemples de diferents gèneres audiovisuals.

El text s'estructura en dos grans blocs. El primer, de caire més funcional, consta de quatre capítols dedicats a l'anàlisi i als

diferents tipus d'escolta en els audiovisuals: «L'anàlisi multimodal en l'escolta dels audiovisuals», en el qual es defineix l'audiovisual com un discurs multimodal i es presenten diferents recursos i plantilles per poder analitzar aquest tipus de discurs en la seva totalitat; «Les Unitats Semiòtiques Temporals (UST)» són una eina d'anàlisi per a la música electroacústica que, per la seva idoneïtat, ha estat aplicada a l'audiovisual amb resultats sorprenents gràcies a la infinitat de possibilitats que presenta; «Els tipus d'escolta televisiva», en el qual es fa referència a les funcions de la música, els tipus d'escolta, l'aplicació educativa i la presentació de diferents tipus de recursos per a l'anàlisi musical dintre del context televisiu, i finalment, aquest primer bloc acaba amb el capítol «Cinema per a les oïdes: el llenguatge del so gravat», en el qual s'explica amb un llenguatge clar, sense gaires tecnicismes, recursos del so gravat –edició, equalització, reverberació...– i l'aplicació que tenen en els audiovisuals.

El segon bloc, de caire teoricopràctic, consta de set capítols. Cadascun dels quals té com a objectiu l'estudi del fenomen musical i sonor en un gènere audiovisual diferent: el clip musical, l'ús de l'òpera en el cinema, els dibuixos animats, els videojocs, la publicitat, els tràilers i el *lipdub*. En cada capítol, a més de presentar i analitzar l'evolució musical de cada gènere al llarg del temps mitjançant exemples musicals, també s'ofereixen recursos i eines sonors, que poden servir al lector interessat en la confecció o millora d'algun audiovisual propi relacionat amb algun d'aquests gèneres. Per exemple, en el cas de la publicitat, ens pot ajudar a escollir quin tipus de música és el més adient per al producte que intentem vendre o, en el cas de dissenyar un *lipdub*, quins són els passos que hem de seguir.

Davant d'un audiovisual, com influeix la música en el significat que percebem?, com podem millorar la nostra escolta?, com podem analitzar allò que escoltem?, quina importància té la música i els sons en un videojoc o en un anunci televisiu?. Les respostes a aquestes preguntes i moltes altres que se'ns acudeixen quan ens fixem en la part sonora dels audiovisuals, les trobarem al llibre *Música y audición en los géneros audiovisuales*, que juntament amb el text *Música y sonido en los audiovisuales* –de la mateixa col·lecció–, ajudaran el públic a ser més conscients d'allò que sona als audiovisuals i la influència d'aquests sons en la imatge i el significat total que percebem; és a dir, contribuirà a l'alfabetització i l'educació audiovisual del lector.

Referències

- Chion, M. (1993) *La audiovisión: introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido*. Barcelona, Paidós.
- Gustems, J. [coord.] (2012) *Música y sonido en los audiovisuales*. Barcelona, Universitat de Barcelona.
- Radigales, J. (2007) *La música en el cinema*. Barcelona, UOC.